

3. Фарина О.З. Комунікативний підхід до навчання англійської мови в спеціалізованій школі з поглибленим її вивченням / О.З Фарина // Англійська мова та література. – 2011. – № 22-23. – С. 7-25.

4. Шевцова О.І. Реалізація комунікативного підходу в процесі викладання англійської мови / О.І. Шевцова // Англійська мова і література. – Вид. група. – 2008. – № 11. – С. 2-6.

5. Littlewood, William T. Communicative Language Teaching / Littlewood T. // New directions in Language teaching. – Cambridge University Press, 1981.

Кріпак Ю.В.

аспірант,

Київський національний лінгвістичний університет

АГРЕСИВНІ ТАКТИКИ КОНФЛІКТНОГО ТИПУ В СУЧАСНОМУ АНГЛОМОВНОМУ ДІАЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Людина, як соціальний феномен, виступає постійним елементом комунікації. Перебуваючи під впливом багатьох подразників у процесі мовленнєвої взаємодії, інтерактанти досить часто характеризуються виникненням негативних емоційних станів, різких агресивних реакцій у випадках розходження власних думок та бажань з переконаннями оточення, що призводить до назрівання конфліктів, які на даному етапі лінгвістичних досліджень активно привертають увагу науковців. Мовленнєва поведінка в випадках стресових конфліктних ситуацій позначається терміном мовленнєвої агресії та підлягає систематизації у вигляді виокремлення агресивних стратегій і тактик, опису яких присвячено наше дослідження. Таким чином, метою роботи є виокремлення та вивчення споріднених агресивних тактик. Актуальність статті обумовлена частотністю конфліктів в мовленнєвому середовищі та масовим зверненням науковців до розгляду та вирішення даного питання. Предметом розгляду статті виступає сучасний англомовний діалогічний дискурс, в якому зафіксовані випадки мовленнєвої агресії, а об'єктом – дискурсивні особливості агресивної конфліктної макростратегії.

В сфері функціонування конфліктної агресивної макростратегії як окремої моделі комунікації виділяємо тактики, що зосереджені на критиці опонента. В їх основі лежить негативний аналіз і оцінка вартості чогось, надається негативна характеристика співучасника комунікації та його дій, що в нашому дослідженні є тотожним до тактик «прояву неповаги», «докору», «осуду», «обвинувачення» та «позначення неспроможності опонента». Тактика «прояву неповаги» містить за основу образу опонента, яку визначають як зневажливу характеристику адресата, що частіше за все

реалізує яскраво виражену вербальну агресію, оскільки сприймається як негативне, принизливе висловлення [3, с. 155]. Розглянемо приклад: до героїні Брі, яка заручилася з Джорджем Уільямсом, приходять його колишня наречена, для того, щоб повідомити про його невірноважений психічний стан (a), на що Брі реагує реплікою (b), змінюючи вектор виникнення проблем у їх парі через поведінку колишньої. Обурена гостя в кінці діалогу застосовує тактику «прояву неповаги» (c), відносячи Брі до групової належності божевільного Джорджа.

(a) «One time, I was talking to a guy at the bar, and when we got home, George slapped me. What do you say to that»? (b) «I say, given your overall demeanor and your free-wheeling used-up epithets, I'm willing to bet that he was provoked». «When I read you were engaged to George, (c) I felt it was my duty to let you know he's crazy. But now that I've met you, I can see it's a match made in heaven [6: 15:44]»!

Тактика вважається базовою, що не відноситься до конкретної тематики та може розкриватися, доповнюватися та розширювати зміст надалі за контекстом, переплітаючись з тактиками «осуду» та «обвинувачення», що розрізняють за відношенням першої до морально-етичної сфери, а другої – до соціально-правової, окрім цього осуд та докір відмежовують за більшою градацією відчуття смутку, розчарування та піклування про почуття адресата в випадку докору [2, с. 169]. Висловлюючи докір, мовець непрямо виражає своє негативне ставлення до певних дій адресата й намагається вплинути на його емоційну сферу, щоб створити сприятливі, з погляду мовця, умови спілкування. Особливістю вираження докору є саме його непрямий характер, що відносить його до некатегоричних негативно-оцінних мовленнєвих актів. Іntenція докору виражається імпліцитними засобами та декодується на основі екстралінгвістичних чинників, що є «незручним» для обох учасників комунікації і вимагає від мовця вживання непрямих засобів вираження [1].

У наступному прикладі продемонстрована тактика «обвинувачення», де хлопчик-кур'єр, який доставляє газети в свій мікрорайон, незадоволений невчасною оплатою його праці сусідкою С'юзен Майер та порівнює її дії з крадіжкою:

«Mrs Meyer, I gotta talk to you». «Now's not a good time, Danny». (a) «You're a month behind your payment». «I'll take care of it, I promise». (b) «My dad says if you read something you don't pay for, that's the same as stealing». «Can we talk about this later? I just found out my ex is dating my neighbor, and I'm really kicked off». «Same me! I provide you with a service, and I deserve to be paid for that service [5: 02:46]»!

Як бачимо, комунікація проходить між хлопчиком та дорослою жінкою, після обвинувачення та відкритого вираження невдоволення (a), кур'єр зважає на вищий статус жінки і застосовує пом'якшену тактику «посилання на авторитет» (b), що відноситься до квазікооперативної агресивної макростратегії, прикриваючись думками свого батька і таким чином намагається приховати власне ставлення до ситуації. В кінцевій репліці (c) він не стримується та підтверджує первинний стан власного невдоволення за

неоплату сусідкою його послуг, що в обох випадках виражена за допомогою тактики «обвинувачення».

Наступний приклад ілюструє тактику «осуду». Габріель та Карлос Соліс успішна молода пара, яка не може похвалитися ідеальними стосунками. Коли дружина відмовляється від співпраці, Карлос вдається до тактики «осуду» (a), констатує факт неприйнятності мораллю її поведінки до заміжжя та виражає незадоволення з приводу того, що раніше вона занадто цікавилася спортсменами: *«If you talk to Al Mason at this thing, mention how much I paid for your necklace». «Why not pin the receipt to my chest»? «He let me know what he paid for his wife's convertible. Just work it in». «There's no way I can». (a) «Why not? At the Donahue party everyone was talking mutual funds. You mentioned you slept with half the Yankee outfield». «It came up in the context of the conversation [4: 04:44]».*

Тактика «докору» реалізована в наступному фрагменті та серед попередньо наведених тактик виражається на шкалі найменшого рівня невдоволення з намаганням адресанта зберегти стосунки. Звернемось до прикладу, в якому матір докоряє доньці за те, що вона не розповіла їй про появу нової подружки у батька (a):

«What do you mean, you know»? «I mean, I know». (a) «What are you saying? That your father actually told you he was gonna be having a one night stand with Edie Britt»? «Uh Mom, this wasn't a one night stand. He's been going out with Mrs Britt for a few months now». (a) «What? How could you not tell me that? We share everything, that's what we're known for! That's our thing [5: 08:44]»!

Наступною тактикою у пласті критики інтерактанта визначаємо «позначення неспроможності опонента», де демонструється недієздатність та позначається відсутність духу на вчинення певних дій. Розглянемо ілюстрацію, в якій відбувається протистояння монахині та Габріель Соліс. Габріель погрожує суперниці ляпасом, на що монахиня відповідає тактикою «позначення неспроможності опонента» (a), констатує факт такого неприйняття опонента, що навіть у разі ляпаса вона не зможе залишити будь-який слід як на її щоці, так і у її свідомості:

«I may be a catholic, but I am so not above slapping a nun». «Go ahead. Do it. (a) Just make sure you hit hard enough to leave a mark [7: 21:06]».

Отже, розглянувши агресивні тактики критики опонента, необхідно звернути увагу на те, що досить часто конфліктогенність адресанта реалізується за допомогою тактики «прояву неповаги», де виражається неприязнь до опонента, що може розкриватися за допомогою подальшого контексту у тактиках «осуду» та «обвинувачення» за віднесенням до правової та моральної сфер. Застосування мовцем тактики «докору» передбачає планування збереження стосунків при вираженні опозиційної позиції та піклування про почуття інтерактанта. Тактика «позначення неспроможності опонента» передає високий рівень мінімізації дієздатності мовця та вказує на його неавторитетність та неефективність. Перспективи

подальших досліджень з тематики полягають у розгляді інших конфліктних агресивних тактик.

Список використаних джерел:

1. Крысанова Т. А. Коммуникативно-прагматические особенности речевого акта упрека в современном английском языке / Т. А. Крысанова [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://book.net/index.php?bid=20067&chapter=1&p=achapter>
2. Сорокіна Л. Є. Мовленнєва маніпуляція в сучасному англomовному діалогічному дискурсі: комунікативно-когнітивний і гендерний аспекти : дис... канд. філол. наук : 10.02.04 / Сорокіна Ліна Євгенівна. – К., 2013. – 274 с.
3. Щербинина Ю. В. Вербальная агрессия. / Ю. В. Щербинина – М.: КомКнига, 2006. – 360 с.

Джерела ілюстративного матеріалу:

4. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. – ABC Studios and Cherry Productions. – 2005. – Season 1. – Episode 1 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу : <http://filminenglish.ru/episode/?id=5551&a=1>
5. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. – ABC Studios and Cherry Productions. – 2005. – Season 2. – Episode 2 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу : <http://filminenglish.ru/episode/?id=5551&a=2>
6. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. – ABC Studios and Cherry Productions. – 2005. – Season 2. – Episode 8 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу : <http://filminenglish.ru/episode/?id=5551&a=2>
7. Desperate Housewives / directed by Marc Cherry. – ABC Studios and Cherry Productions. – 2005. – Season 2. – Episode 10 [Електронний ресурс]. – Режим доступу до серіалу : <http://filminenglish.ru/episode/?id=5551&a=2>

Кучик Г.Б.

здобувач,

Львівський національний університет імені Івана Франка

ТЛУМАЧЕННЯ МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИХ ТЕКСТІВ У КОНТЕКСТІ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНОГО ТЕКСТУ

Складність поняття політичного тексту зумовлює необхідність проведення аналізу цього феномену на стику таких наукових дисциплін як філософія, соціологія, психологія, психолінгвістика та лінгвістика. До цього переліку варто додати також і політичні науки: політологію, політичну лінгвістику, міжнародні відносини тощо. Адже неврахування мультикультурності та мультилатералізму як контекстних характеристик тексту призведе до обмеженості аналізу, а в певних ситуаціях до